

Delgivingnar 2023

14

2023UKFN20

Anteckningar ungdomsråd

Datum och klockslag: 2023-03-02, klockan 14-16

Plats: Mölnlycke kulturhus, Lilla salen

Nr	Ärende	Beslut
1.	Mötets öppnande	Mötet öppnades.
2.	Förra mötets protokoll	Inga kommentarer gällande förra mötets protokoll.
3.	Godkännande av dagordning	Dagordningen godkändes.
4.	Mål, inriktningar och budget 2023 för Härryda kommun	<p>Per Vorberg, Sven Karlsson och Patrik Linde presenterade politikernas mål och inriktningar för 2023. Fokus ligger på kärnverksamheten. Några av målen och inriktningarna är följande:</p> <ul style="list-style-type: none">- Ordning och reda i ekonomin.- Sveriges bästa skola, vilket även innefattar lokaler.- Tryggheten ska öka.- Beredskap och säkerhet, i händelse av kris.- Omlokalisera flyktingverksamheten på Hindås camping.- Alla ska gå ut skolan med godkända betyg.- Ökad trygghet och studiero i förskola och skola.- Sveriges bästa miljökommun.- Jämställdhetspott för anställda.- Motverka våld i nära relationer.- Satsa på föreningslivet.

		<ul style="list-style-type: none"> - Satsa på lärare, skolsköterskor, elevassistenter och fältassistenter. - Minska köerna till kulturskolan. - Färre antal personal som hemtjänstbrukare möter.
5.	Hur kan politiken använda sig av ungdomsrådet? – dialog	<p>Maija höll en kort genomgång av barnrätt och barnkonventionen innan deltagarna fick sätta sig och diskutera i grupper.</p> <p><i>Hur kan politikerna få med barnperspektivet i frågor de diskuterar?</i></p> <p>Politiker: Genom att vara transparent, lyssna, svara på frågor. Skicka frågor till ungdomsrådet.</p> <p>Ungdomar: Ungdomarna vill vara med innan beslut fattas, tidigt i planeringsfasen.</p> <p>Politikerna kan ta med sig det ungdomarna sagt in i sina diskussioner. Viktigt också att anpassa språket under ungdomsråden så att alla förstår vad som sägs.</p> <p><i>Hur kan politiker nyttja ungdomsrådet?</i></p> <p>Politiker: Vi behöver hitta en struktur, en kanal från skolorna till ungdomsrådet. Fundering om ungdomsrådet bör ligga under nämnden för utbildning kultur och fritid istället för under kommunstyrelsen?</p> <p>Ungdomar: Politiker behöver ta in ungas perspektiv när det gäller frågor som rör unga. Svårt att bestämma barns bästa om man inte frågar dem. Både unga och politiker ska kunna lyfta frågor. Det är svårt för ungdomarna att vara medvetna om vilka frågor som kan lyftas, därför önskar de information om detta från politiken. Vilka är aktuella frågor inom</p>

	<p>politiken som ungdomarna kan vara delaktiga i?</p> <p><i>Vad finns det för värde i att få synpunkter från ungdomar?</i></p> <p>Politiker: Jätteviktigt, det ger ännu ett perspektiv. Utmaningen är att veta i vilka frågor unga vill bli involverade. Vad är ungdomarna i rådet intresserade av att tycka till om? Politiker efterfrågar information om var saker som tagits upp i rådet tar vägen. Går det vidare till elevråden? Vi behöver också fundera över om tiderna för mötena bättre ska anpassas efter kommunens processer?</p> <p>Ungdomar: viktigt att politikerna lyssnar in ungdomar eftersom ungdomar är framtiden. Behöver få en chans att ge synpunkter. Viktigt då unga också har en plats i samhället och det är viktigt för att skapa förtroende för politiken.</p> <p><i>Övrig diskussion</i></p> <p>Vissa frågor skulle kunna avhandlas i mindre grupper för dem som är intresserade. Vi skulle också kunna ha mindre grupper med representanter från samtliga råd gällande vissa frågor.</p> <p>Förslag att ha ett årshjul för ungdomsrådet som går i takt med de politiska processerna?</p> <p>Julius, Sven, Alexander och Maija tittar vidare på hur vi skulle kunna justera strukturen för mötena utifrån dagens diskussioner.</p> <p>Börje berättade om en barnkonsekvensanalys som är aktuell på Hulebäcksgymnasiet. Köket i restaurangen ska byggas om vilket kommer påverka eleverna. För att lyssna in</p>
--	--

		<p>ungdomarna har detta lyfts på Hulerådet, sedan fick alla representanter gå till sina programråd och sedan vidare till klassråd för att gemensamt komma fram till hur det ska bli så bra som möjligt för alla elever. Frågan studsar sedan tillbaka till Hulerådet där både Börje, verksamhetschef och intendent sitter och kan fatta beslut utifrån förslagen.</p>
6.	Psykisk ohälsa	<p>Vi gick igenom sammanställningen från förra rådets diskussioner. Finns det några förslag vi kan arbeta vidare med i ungdomsrådet? Ungdomarna skulle kunna driva frågan om psykiska hälsokontroller. Vikten av att bli sedd och lyssnad på. Politiken kan ta med sig vikten av satsningar på att behålla personal. Viktigt också att vuxna blir utbildade i frågor som rör psykisk ohälsa hos unga. Vi fortsätter diskussionen under nästa möte.</p> <p>Vi har som kommun möjlighet att lägga till ett fåtal frågor i LUPP-enkäten som ska genomföras i höst i åk 8 samt år 2 på gymnasiet. Förslag på innehåll i eventuella extrafrågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Av vilken anledning använder du alkohol eller droger? - Hur ser relationen till vårdnadshavarna ut? - Hur ofta kan du äta dig mätt? - Hur lång tid per dag använder du sociala medier? - Lägg till vejpning till rökning. - Gruppträck kopplat till ANDTS? - Sömn kopplat till datorspel mm. - Hur är din relation till alkohol?
7.	Avslutning	Mötet avslutades.

8.	Stockholmsresa (för berörda ungdomar)	Kort information om resan. Anmälningssblankett samt information skickas ut till vårdnadshavare inom kort.
----	---	---

Närvarande

Politiker

Sven Karlsson (vice ordf) (M)	Anders Stomberg (SP)	Magnus Larsson (KD)
Patrik Linde (S)	Per Vorberg (M)	Erik Andersson (KP)
Kristin Arplöw (S)	Elin Remme (V)	Valentina Vokshi (L)
Nora Källström (C)	Stina Palmeby (MP)	Heinz Guth (SD)

Ungdomsrepresentanter

Julius Ekelin (ordförande)	Oskar Gahrn	Linus Sander
Sixten Malmqvist	Saga Karlsson	Alice Fernholm
John Nenow	Vilma Jansson	Nils Josefsson
Alve Lycken	Nicky Andersson van der Niet	Linnea Jakobsson
Max Leimar	Elin Alexandra Hernandez Karlsson	

Tjänstepersoner

Päivi Malmsten	Börje Persson	Alexander Asp
Dennis Pavlovic	Maija Grotteborn (sekreterare)	

Protokollet från ungdomsrådet den 2 mars 2023 godkänns härmed av:

Julius Ekelin, ordförande

Sven Karlsson, vice ordförande

Maija Grotteborn, sekreterare

Årskontroll av dataskyddsarbetet 2022

Av Dataskyddsombudet
Johan Bergström

Innehåll

Inledning/förord	3
Kontrollpunkter	4
Dataskyddsansiation	4
Verksamhetens svar:	4
Kommentar från DSO:	5
Rekommendationer från DSO:.....	6
Behandlingsregister och Informationskyldigheten	6
Verksamhetens svar:	7
Kommentar från DSO:	7
Rekommendationer från DSO:.....	9
Personuppgiftsincidenter	10
Verksamhetens svar:	10
Kommentar från DSO:	10
Rekommendationer från DSO:.....	11
Registrerades rättigheter	11
Verksamhetens svar:	11
Kommentar från DSO:	11
Rekommendationer från DSO:.....	12
Konsekvensbedömningar	12
Verksamhetens svar:	12
Kommentar från DSO:	12
Rekommendationer från DSO:.....	14
Referenser	15

Inledning/förord

Dataskyddsförordningen trädde i kraft som lag i Sverige den 25 maj 2018. Syftet med förordningen var att skapa enhetliga dataskyddsregler inom EU avseende respekt för privatlivet och rätten till skydd av personuppgifter enligt artikel 7 och 8 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna. Dataskyddsförordningen syftar även till att säkerställa det fria flödet av personuppgifter mellan medlemsstaterna i EU.

Enligt dataskyddsförordningen är varje nämnd ansvarig för att verksamheten följer dataskyddslagstiftningen vid hantering av personuppgifter. Det innebär att nämnden behöver informera sig, styra och följa upp sin verksamhet avseende behandlingen av personuppgifter.

Varje nämnd har i enlighet med dataskyddsförordningen utnämnt ett dataskyddsombud, DSO. Denna roll har till uppgift att övervaka verksamhetens integritets och dataskyddsregelefterlevnad samt att ge rekommendationer och rapportera direkt till högsta förvaltningsnivå. Denna årsrapport är således ett medel för nämnden att ta emot de råd och rekommendationer som dataskyddsombudet är skyldig att ge till ansvarig enligt dataskyddsförordningen.

Årsrapporten syftar till att nämnden ska kunna fatta beslut om prioriteringar, resurser och initiativ framåt. Detta samspel resulterar i att det blir enklare för ansvarig nämnd att visa hur de som personuppgiftsansvarig efterlever dataskyddslagstiftningen.

Dataskyddsförordningen bygger på grundläggande principer och en av dessa principer är ansvarsskyldigheten. Den innebär att nämnden ska kunna visa att verksamheten efterlever dataskyddsförordningen. Årsrapporten kan ses som en del av denna dokumenteringsskyldighet. Årsrapporten är även ett medel för nämndens uppföljning och styrning av verksamhetens systematiska integritets- och dataskyddsarbete.

Årskontrollen bygger på fasta kontrollpunkter där dataskyddsombuden har ombett respektive nämnds förvaltning eller sektor att beskriva arbetssätt och nuläge. Rapporten presenterar först de inkomna svaren från förvaltningen. Varje svar kompletteras sedan med en kommentar och eventuella rekommendationer från dataskyddsombuden.

Kontrollpunkter

Dataskyddsorganisation

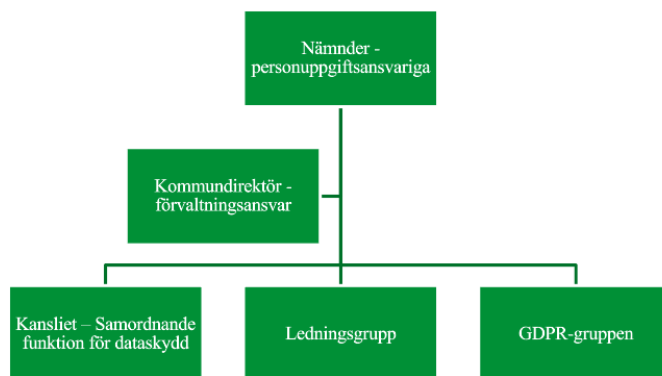
Frågan så som den ställdes till organisationen: *Beskriv verksamhetens organisatoriska förutsättningar för att kunna bedriva ett kontinuerligt dataskyddsarbete. Dataskyddsombuden önskar att verksamheten beskriver och resonerar kring verksamhetens dataskyddsorganisation, definierade ansvarsområden och rapporteringsvägar för involverade funktioner samt de resurser som tillhandahålls för arbetet. Dataskyddsombuden vill att verksamheten i sina svar resonerar om de anser att organisationen fungerar, om de har tillräckligt med resurser för att proaktivt arbeta med dataskydd, hur organisationen strategiskt arbetar med dataskydd, om det finns rätt kompetens, samt hur dataskyddsorganisationen bidrar till att dataskyddsarbetet är en naturlig del i verksamhetens processer.*

Bifoga: *Om möjligt en organisationsskiss som visar dataskyddsorganisationens struktur, och om det finns styrdokument i kommunen som beskriver hur en dataskyddsorganisation ska se ut. Bifoga gärna också om dataskyddsorganisationen har en strategi eller årsplanering för sitt dataskyddsarbete.*

Verksamhetens svar:

Kommunfullmäktige har antagit en personuppgiftspolicy för att säkerställa att förvaltningen tillämpar gällande lagstiftning och praxis på dataskyddsområdet och att registrering och behandlingar sker på ett förutsebart, likvärdigt, lagligt, korrekt och öppet sätt. Policyn utgör ett komplement till gällande lagstiftning och tjänar som anvisning till förvaltningens verksamheter och bör läsas tillsammans med riktlinjer, framtagna rutiner, checklistor, mallar och liknande som upprättats för verksamheten. Respektive nämnd är personuppgiftsansvariga för de behandlingar som sker inom myndighetens verksamhetsområde. Personuppgiftsansvarig fastställer strategier och tillser att kommunen har en lämplig organisation. Kommundirektören har ett förvaltningsansvar, och under direktören finns GDPR-gruppen som består av samtliga administrativa chefer, IT-chef, digitaliseringschef, kommunikationschef, kommunjurist, representant från personalfunktionen samt representant från ekonomi. Gruppen vilka samordnas av kanslienheten. GDPR-gruppen arbetar med att bevaka efterlevnaden av GDPR, att analysera och dra lärdomar från incidenter, sprida information samt ta fram och implementera rutiner inom förvaltningen. De rapporterar sedan till förvaltningens ledningsgrupp två gånger om året. Förvaltningens ledningsgrupp har även utsett kanslienheten till samordningsansvarig för det fortsatta arbetet med dataskydd i Härryda kommun. Enheten fungerar som ett stöd i det arbetet som verksamheterna bedriver och är ansvariga för att rapportera till nämnderna. För att nå ut till verksamheterna med information om GDPR som inkommit centralt finns det etablerade informationskanaler.

Härryda kommuns dataskyddsorganisations struktur

Just nu pågår ett arbete med en uppföljning av kompetensutvecklingen inom personuppgiftsincidenter där anställdas kunskapsnivå testas. Uppföljningen följs av en rapport till kommunstyrelsen. Dataskyddskontakterna deltar också på nätverksträffar på Göteborgsregionen tillsammans med dataskyddsombud. Vår bedömning är att det finns rätt kompetens i kommunens dataskyddsorganisation. Med anledning av att kommunen infört en ny politisk organisation under 2022, och samtidigt inlett en ny mandatperiod, har de resurser som vanligtvis arbetar med dataskyddsfrågor behövt omfördelas till detta arbete.

Kommentar från DSO:

Härryda kommun har kommit igång bra med dataskyddsarbetet och har en god idé om hur kommunen vill arbeta för att främja ett strakt och tryggt dataskyddsarbete. Att ha en central dataskyddsorganisation som strategiskt servar och bistår övrig verksamhet är ett resurseffektivt sätt att styra och denne kan med fördel ta fram lokala tolkningar och strategier för att leva upp till förordningens krav. På så vis behöver inte respektive sektor bygga upp en egen organisation i syfte att ta fram mallar och bedömningsmodeller utan kan förlita sig på metodstöd från den centrala organisationen. Dock kommer det fortsatt finnas behov av att ha samordnare eller mottagande organisation utpekade på respektive avdelning/enhet efter behov. Detta för att fullgöra och slutgiltigt bedöma de val som följer med personuppgiftsansvaret. Samt bistå med verksamhetskompetens.

I svaren redovisas dels att man samarbetar i frågorna över förvaltningsgränserna, dels att man tar ansvar för de processer där den egna nämnden är ansvarig. Ett tudelat uppdrag som är viktigt att ha koll och kontroll över.

För att förtydliga organisationen ytterligare kan förvaltningen utvärdera sitt organisationsform för att säkerställa så man har tillräckliga resurser på plats för att arbeta med frågan i önskad takt. I svaren från förvaltningen presenteras en stark central organisation med bred kompetens vilket är glädjande och denna grupp kommer vara till stor nytta för kommunen som helhet både operativt och stödjande.

Svaren redovisar dock inte i vilken utsträckning det finns en lokal dataskyddsorganisation på förvaltningen. Inte heller vilka förväntningar som finns på den lokala organisationen. Det lokala dataskyddsarbetet är det som bedrivs ner på enhetsnivå inom kommunens olika förvaltningar. Det redovisas i svaren att respektive nämnd ansvarar för sina behandlingar i egenskap som personuppgiftsansvarig vilket är helt korrekt. Då är det viktigt att respektive verksamhet har tillräcklig organisation för att ta sig an den enskilda nämndens ansvarsområden när det kommer till dataskyddsarbetet. Därför är det viktigt att noga definiera organisationen hela vägen ner i respektive led för att klargöra var i organisationen operativt arbete ska ske. Detta kan med fördel utredas, behovs bedömas och dokumenteras så att förväntningarna överensstämmer var olika frågor ska landa och vem som ska utföra arbetet och kan användas som underlag när man resurs sätter de olika organisationerna.

Dataskyddsombudet anser att kommunen på central nivå kommit långt i arbetet med att resurs sätta en stark central dataskyddsorganisation till stöd för kommunen men skulle behöva bedöma behovet av lokal organisation på förvaltningen.

Dataskyddsombudet är också en spelare som ska verka lite vid sidan om och ge råd i hur man kan resonera samt göra nedslag och göra efterlevnadskontroller på relevanta delar av dataskyddsarbetet. Dataskyddsombudet ska vara insatt i kommunens dataskyddsarbete och då kommunen valt att gå med i Göteborgsregionens samverkansavtal med dataskyddsombud är det viktigt att dataskyddsombuden med jämna mellanrum bjuds in och görs uppmärksammade på frågor som verksamheten hanterar som påverkar dataskyddet.

Rekommendationer från DSO:

- Genomföra en kartläggning över sitt nuläge för att ringa in kommunens behov av organisation inom området på respektive nivå.
- Utifrån risk bedöma, prioritera och planera för rimliga insatser genom en dokumenterad årsplanering.

Behandlingsregister och Informationsskyldigheten

Under denna punkt önskar dataskyddsombuden att verksamheten redovisar hur nämndens behandlingsregister ser ut både i egenskap av personuppgiftsansvarig men också i egenskap som personuppgiftsbiträde. Dessutom önskar dataskyddsombuden att verksamheten beskriver sitt bedömda nuläge och hur många av verksamhetens behandlingar som i dagsläget bedöms finnas dokumenterade. Dataskyddsombuden önskar också en beskrivning hur verksamheten arbetar i val av rättslig grund samt en motivering kring när den rättsliga grunden samtycke används för personuppgiftsbehandling och de överväganden som gjorts kring användandet av den rättsliga grunden i verksamheten.

Under denna punkt önskar dataskyddsombuden också få en beskrivning om hur verksamheten har arbetat med informationsskyldigheten i allmänhet. Av beskrivningen bör framgå om det huvudsakligen handlar om information när den enskilde själv har lämnat informationen (art. 13 GDPR) och i vilken omfattning som information sker utifrån att förvaltningen fått informationen från någon annan än den enskilde själv (art. 14 GDPR)

Bifoga kopia på registerförteckning som upprättats av nämnden som personuppgiftsansvarig och även det register som ska föras om nämnden som personuppgiftsbiträde. En eller flera informationstexter om behandling av personuppgifter som gått ut till de registrerade rörande någon/några av de behandlingar verksamheten har upprättade i sitt behandlingsregister.

Verksamhetens svar:

Kommunen använder Draftit för att dokumentera personuppgiftsbehandlingar.

Det finns en tydlig instruktion för personuppgiftsbehandling i Draftit (se bilaga 1). Vår bedömning är att registerförteckningen är fullständig och att samtliga personuppgiftsbehandlingar är dokumenterade. Självklart kan mänskliga faktorn

På intranätet finns information om hantering av personuppgifter i Härryda kommun. Utöver detta finns även en informationssäkerhetspolicy. Kommunen har identifierat i vilka former och sammanhang som enskilda inkommer med personuppgifter och tagit fram information om hur vi behandlar personuppgifter. Denna information delges den enskilde i samband med att kontakten sker.

Samtycke används endast som rättslig grund i undantagsfall, framförallt i verksamheter som kännetecknas av frivillighet, till exempel kultur- och fritidsverksamheter, och endast där det finns en reell möjlighet att återkalla samtycket.

Sektorn för utbildning kultur och fritid har arbetat med att ta fram informationstexter kopplade till sina registreringar vilka nästan är klara. Sektorn har fått stöd av kommunikation och ska även presenteras till DSO innan årets slut. Sektorn räknar med att börja kunna använda texterna efter nyår.

Kommentar från DSO:

Skyldigheten att föra ett register över sina personuppgiftsbehandlingar är en väsentlig del i dataskyddsarbetet. Det är här förvaltningen ska beskriva sina behandlingar och motivera varför de är nödvändiga. Det är också utifrån behandlingarna i detta register man sedan informerar de registrerade. Dessutom bör förvaltningen utgå från dessa behandlingar när man gör sina eventuella konsekvensbedömningar. GDPR listar ett antal punkter som behandlingsregistret ska ge svar på. IMY har på sin hemsida en bra checklista för att säkerställa att dessa punkter finns med.

- Namn och kontaktuppgifter för den personuppgiftsansvariga, den personuppgiftsansvarigas företrädare samt dataskyddsombudet.

- Ändamålen med behandlingen.
- En beskrivning av kategorierna av registrerade och kategorierna av personuppgifter.
- De kategorier av mottagare till vilka personuppgifterna har lämnats eller ska lämnas ut.
- I tillämpliga fall, överföringar av personuppgifter till ett tredjeland eller en internationell organisation.
- Om möjligt, de förutsedda tidsfristerna för radering av de olika kategorierna av uppgifter.
- Om möjligt, en allmän beskrivning av tekniska och organisatoriska säkerhetsåtgärder.

Det är viktigt att primärt säkerställa att alla dessa punkter finns med i registret. Sedan kan man med fördel lägga till fler punkter som ytterligare beskriver behandlingen och vilka skyddsåtgärder man vidtagit i förhållande till varje enskild behandling.

Dataskyddsombudet har inte kunnat titta närmare på behandlingsregistret då detta inte bifogats i svaren. Så råden under denna punkt är på en allmän nivå och risker som lyfts är exempel på fallgropar man bör se upp med. Dock så redovisar förvaltningen i svaren att de arbetat hårt med registret och informationstexter inom utbildning kultur och fritidsområdet. Detta har också stämts av med Dataskyddsombudet vilket är mycket bra. Dataskyddsombuden har tidigare förespråkade att verksamheter bör upprätta ett behandlingsregister med processperspektivet. Det vill säga att man utgår från verksamhetens myndighetsuppdrag. Ibland har vi sett exempel på att verksamheter listat ett IT-system som en enskild behandling och ibland har man listat en process och ibland en handlingstyp. Så länge man kan svara på de tidigare nämnda punkterna så "går" det att upprätta ett register utifrån alla dessa perspektiv. Dock så är det enklare att förstå och dra nytta av sitt behandlingsregister om det utgår från behandlingar alltså utifrån sina myndighetsuppdrag, processen som följer till målet med uppdraget. Det är också det som är grundtanken i GDPR. Här bör förvaltningen utgå från de myndighetsuppdrag som förvaltningen ansvarar för och formulera sina behandlingar utifrån dem. Ett sådant exempel skulle kunna vara att ha en behandling som heter i stil med "bedriva grundskola" Sedan i beskrivningen hänvisar man till de lagar och regler som ligger till grund för uppdraget som vilar på förvaltningen och som myndigheten lyder under och beskriver varför myndigheten har just det uppdraget och vad syftet/målet är. Det måste framgå i beskrivningen så det går att förstå just ändamålet med uppdraget/ behandlingen.

Valet av rättslig grund kopplat till en behandling är ännu ett bra exempel på detta. Ett system har ju aldrig ett självändamål för förvaltningen utan är ett stöd i en eller flera processer kommunen har. Exempelvis är ett ärendehanteringssystem ett hjälpmedel för att lagra och hålla ordning på handlingar exempelvis som led i en behandling som skulle kunna heta "bedriva grundskola" likt exemplet ovan. Sedan kanske systemet är lämpligt för att hantera flera olika andra typer av ärenden medan det bedöms som olämpligt för vissa behandlingar. Då kan man för varje enskilt uppdrag/ behandling

istället fylla i registret under respektive behandling vilka systemstöd som används för att nå målet med respektive uppdrag som förvaltningen har.

Har man systemet listat som en egen behandling blir det mer komplicerat att få en klar bild för vilka ärenden som systemet är till för och vilka olika uppdrag som ingår. I stället bör förvaltningen överväga att utgå från sina processer som oftast utgår från uppdrag som vilar på kommunen antingen utifrån kommunallagen, Offentlighet och sekretesslagen eller någon speciallagstiftning. Alternativt så utgår de från politiska uppdrag. Dessa uppdrag/behandlingar är tydliga exempel på när förvaltningen ska ange den rättsliga grunden allmänt intresse eller myndighetsutövning. Har man dock angivit ett system som en behandling och som ofta förekommer i många processer blir det mycket mer komplicerat att ange rätt rättslig grund. Istället bör förvaltningen markera de systemstöd som förekommer som stöd för varje enskilt uppdrag/behandling man utför och med stöd av uppdragsbeskrivningen och målet med uppdraget bedöma om systemet är lämpligt och rimligt i förhållande till det. Med ett väl dokumenterat register så kommer förvaltningen uppleva att det är mycket enklare att ta sig an sitt dataskyddsarbete, få koll och kontroll över varför man gör som man gör och säkerställa så man tar omhand samtliga delar.

Förvaltningen uppger i svaren att man har ett behandlingsregister där förvaltningen agerar som personuppgiftsansvarig. Om förvaltningen också verkar som personuppgiftsbiträde är det viktigt att det upprättas ett separat register även för dessa behandlingar.

Informationsskyldigheten blir nästa steg och har man ett väl formulerat behandlingsregister utifrån sina processer/uppdrag så blir det enkelt att kontrollera så man har informationstexter kopplade till varje behandling man utför. Informationen som angivits i behandlingsregistret kan allt som oftast då också återanvändas i informationen ihop med övriga punkter som en informationstext ska innehålla. Det är viktigt att förvaltningen tar fram informationstexter som redovisar samtliga behandlingar man har listat i sitt behandlingsregister och att dessa tillgängliggörs i ett forum så de når de registrerade helst före en behandling påbörjas. IMY har på sin hemsida många bra tips hur denna skyldighet ska efterlevas. EDPB har också tagit fram en guideline kopplad just till denna skyldighet som är läsvärd inför detta arbete.

Rekommendationer från DSO:

- Överväg att omarbete registret så de utgår från era processer/uppdrag enbart.
- Bedöm om ni har ett behov och skapa ett register för de behandlingar när förvaltningen agerar som personuppgiftsbiträde.
- Koppla informationstexter till de registrerade till samtliga av era behandlingar. Var noga med att informationstexten ger information och tillgängliggörs i enlighet med artikel 13 och 14 GDPR

Personuppgiftsincidenter

Beskriv verksamhetens förutsättningar för att identifiera och hantera personuppgiftsincidenter. För att uppfylla ansvarsskyldigheten bör verksamhetens rutin för hanteringen vara dokumenterad. I de fall verksamheten är både personuppgiftsansvarig och personuppgiftsbiträde bör rutinen omfatta båda scenarier.

Beskriv också verksamhetens rutin för att bedöma incidenter, hantering av eventuell anmälan till tillsynsmyndigheten samt hur rutinerna tillgängliggörs och kommuniceras inom verksamheten. Beskriv också hur verksamheten lever upp till dokumentationsskyldigheten, att alla inträffade personuppgiftsincidenter dokumenteras.

Dataskyddsombuden önskar också en redogörelse kring hur verksamheten arbetar för att uppmärksamma sina anställda om deras viktiga roll att larma vid misstänkt personuppgiftsincident och om de känner till hur de ska agera vid misstanke.

Verksamheten bör ha dokumenterade rutiner som ger goda förutsättningar för att upptäcka och utreda personuppgiftsincidenter. (Fundera över om det finns rutiner, var de finns och om de är kända för all personal i verksamheten samt om de har en tydlig rollfördelning över vem som gör vad när en incident upptäcks eller misstänks ha skett. Fundera och argumentera också över om rutinen följer IMYs rekommendationer?)

Bifoga: Rutiner kring arbetet med personuppgiftsincidenthanteringen. Bifoga också antal identifierade incidenter 2022 samt antal av dessa som anmälts till IMY.

Verksamhetens svar:

Till hjälp för verksamheterna finns det en kammungemensam rutin för hantering av personuppgiftsincidenter. Rutinen finns tillgänglig på kommunens intranät där det även finns en e-tjänst för att anmäla personuppgiftsincidenterna. Genom e-tjänsten säkerställs att relevant dokumentation upprättas.

På samma plats finns information om vad en personuppgiftsincident är, när den ska anmälas, och exempel på personuppgiftsincidenter med länkar till IMY. Personuppgiftsincidenterna hanteras i första hand lokalt på den sektor som den inträffar. Vid behov finns kanslienheten till stöd t.ex. vidbedömning av om incidenten behöver rapporteras vidare till IMY. Det är även samordnaren på kanslienheten som ansvarar för att två gånger om året rapportera anmälda personuppgiftsincidenter till ansvariga nämnder.

Kommentar från DSO:

Det är bra att kommunen tagit fram en central process för hantering av personuppgiftsincidenter. Det gör att kommunen har en förmåga att ta omhand personuppgiftsincidenter på ett systematiskt vis.

Förvaltningen redovisar inte i svaren hur många incidenter de identifierat under 2022. Så även här så kommer råden bli allmänna. Förvaltningen presenterar dock i sina svar att de har en fungerande rutin i att hantera incidenter när de uppstår och en information till anställda i syfte att identifiera personuppgiftsincidenter. Man har också en rapporteringskultur i att göra ansvarig nämnd uppmärksam på de incidenter som identifieras. Allt detta är väldigt bra. Att identifiera incidenter är ett

effektivt sätt att omhänderta risker och avvikelser som uppstår. Det kan också användas som stöd för att identifiera utvecklingsbehov om man arbetar uppföljande med incidenthanteringen. Om förvaltningen önskar så kan även Dataskyddsombudet bistå med utbildningsinsatser inom detta område om behov finns. Om utbildningen sedan kompletteras med att de anställda får chans att öva på att följa kommunens rutin så kommer troligtvis fler incidenter komma upp till ytan. Att identifiera, bedöma och anmäla incidenter är ett friskhetstecken och bör uppmuntras. Det är ett verktyg för att utvärdera var i organisationen det förekommer störst risker och var det finns behov av insatser. Ett annat sätt att identifiera incidenter är att låta systemen sköta jobbet i de fall detta är möjligt. Här kan förvaltningen höra med leverantörer om deras IT lösningar har en funktion som kan signalera när systemet upptäcker avvikelser. Detta kan vara ett sätt att påminna anställda om att misstänka incidenter. Förvaltningen kan dessutom i ett nästa steg fundera kring en uppföljningsmodell där man följer upp incidenter och de åtgärder som vidtagits för att utvärdera insatsen och effekterna.

Rekommendationer från DSO:

- Analysera antalet incidenter som identifierats det gångna året. Troligtvis finns likt många andra verksamheter ett stort mörkertal av incidenter som inte kommer dataskyddsorganisationen till känna. Förvaltningen kan då analysera om det finns risk att incidenter inte uppmärksammas. Utred vilka insatser som kan stärka förmågan inom kommunen i stort och utför dessa.
- Bedöm om det finns utbildningsbehov inom förvaltningen och planera för det. Önskar ni stöd med utbildningsinsatser finns dataskyddsombuden till förfogande.
- Ta fram en uppföljningsmodell i syfte att utvärdera insatser och effekterna. Fundera också om ni kan använda de dokumenterade incidenterna för att lokalisera riskområden.

Registrerades rättigheter

Beskriv verksamhetens förutsättningar för att hantera de registrerades rättigheter, till exempel registerutdrag eller radering. Beskriv gärna hur verksamheten hanterar en begäran om ett registerutdrag eller radering av personuppgifter. En förutsättning för att verksamheten ska kunna hantera de registrerades rättigheter är att man har en process och rutiner för arbetet, så att den registrerades personuppgifter enkelt kan lokaliseras vid efterfrågan.

Bifoga: Rutin kopplat till hanteringen av de registrerades rättigheter. Bifoga också om det finns en rutin för att hantera ett tillbakadragande av samtycke. Bifoga också antal ärenden som hanterats under 2022 rörande registrerades rättigheter.

Verksamhetens svar:

För att hantera registerutdrag och radering finns kommungemensamma rutiner och mallar på kommunens intranät. Information finns även på kommunens webbplats, och utöver detta finns även en informationssäkerhetspolicy. På kommunens webbplats finns en e-tjänst för begäran men också blanketter. Det finns även information om den registrerades rättigheter och hur ett utdrag går till.

Registerutdrag och radering hanteras som huvudregel lokalt på berörd sektor, men samordnas av kanslienheten om flera sektorer berörs.

Kommentar från DSO:

Det är bra att förvaltningen och kommunen har en rutin för att hantera ett registerutdrag vilken bör betraktas som den vanligaste aktiva rättigheten de registrerade har. Det vill säga att de begär någonting av förvaltningen i enlighet med rättigheterna. Man ska dock komma ihåg att informationsskyldigheten alltid blir gällande för varje behandling och är en passiv rättighet. Det vill säga att förvaltningen ska göra den registrerade uppmärksam på att behandling av personuppgifter sker och varför. Det är utifrån denna information som den registrerade har möjlighet att reagera i regel. Förvaltningen bör resonera kring de olika rättigheterna som följer i GDPR, Kapitel III och överväga en rutin som tar höjd för alla eventuella begäranden om att nyttja rättigheter. Detta är ett sätt att visa på att trots att förvaltningen ännu inte fått in särskilt många rättighetsfrågor har en god förmåga att omhänderta dem om och när de kommer.

Rekommendationer från DSO:

- Låt dataskyddsorganisationen sätta sig in i de olika rättigheternas innebörd och ta fram en rutin som täcker alla de olika rättigheternas syften enligt kapitel III, GDPR.

Konsekvensbedömningar

Beskriv verksamhetens förutsättningar för att kunna identifiera när en konsekvensbedömning ska göras samt arbetsprocessen vid genomförandet av en konsekvensbedömning. Även verksamhetens rutiner för arbetet med konsekvensbedömningar samt hur dataskyddsombudet involveras i arbetet. Beskriv också verksamhetens rutin för att hantera de risker som identifieras i konsekvensbedömningen, samt hur genomförda konsekvensbedömningar följs upp och hålls aktuella.

Bifoga: Om sådan finns, en genomförd konsekvensbedömning och eventuell mall som ska användas i detta arbete.

Verksamhetens svar:

Vid upphandling av nya system har verksamheterna ett ansvar att uppfylla de krav som ställs. Ett av dessa krav är att om vissa särskilda omständigheter föreligger genomföra en konsekvensbedömning. Det saknas i nuläget kommungemensamma rutiner och mallar för att genomföra konsekvensbedömningar. Vid upphandling av system används verktyget KLASSA i samtliga sektorer. I klassningen görs en bedömning om dataskyddsförordningen berör den aktuella informationstillgången. I dessa fall inkluderas uppföljning av detta i handlingsplanen som klassningen resulterar i. Därmed finns förutsättningarna för att identifiera när en konsekvensbedömning behöver göras i kommunen, men rutinerna för hur konsekvensbedömningar genomförs och följs upp behöver förbättras.

Sektorn för socialtjänst har sedan 2021 genomfört en konsekvensbedömning i samband med upphandling av nya system som bedöms omfatta personuppgiftsbehandling av känsliga personuppgifter. Verksamheten har ännu inte

upprättat en rutin för när konsekvensbedömningar ska genomföras för befintliga system. Digitaliseringsledare tar i samverkan med verksamhet och leverantör fram ett utkast till konsekvensbedömning för det aktuella systemet. Utkastet skickas för genomläsning och justering till sektorns administrativa chef och därefter till kommunjurist. Slutligen skickas konsekvensbedömning över till dataskyddsombud för granskning. Vi behov av justering eller komplettering upprepas hela eller delar av processen.

Hittills har sektorn för socialtjänst genomfört konsekvensbedömning för ett verktyg för chattdialog med fältsekreterare, ett system med digitala lås för ordinärt boende samt ett system för trygghetslarm, och trygghetsskapande teknik inom särskilt boende, där den sistnämnda inte är helt färdigställd ännu. Se bifogade filer.

Kommentar från DSO:

Kravet att ha förmåga att kunna bedöma om behov av och genomförande av konsekvensbedömningar regleras i artikel 35 GDPR. En konsekvensbedömning ska i regel göras inför behandling av personuppgifter men kan också behöva genomföras på behandlingar som redan var pågående då GDPR trädde i kraft. Syftet med en konsekvensbedömning påminner om men ska inte blandas ihop med arbetet med risk och sårbarhetsanalyser inom informationssäkerhetsområdet. Det vill säga att man ska identifiera och lyfta fram risker och tillsätta åtgärder för att eliminera eller minimera riskerna. Till skillnad från informationssäkerhetsarbetet där man kan landa i någon form av riskaptit handlar det här istället om att analysera behandlingens risker och tillsätta tillräckliga skyddsåtgärder så att behandlingen går att utföra i enlighet med GDPR. Således är konsekvensbedömningsarbetet en viktig pusselbit för att leva upp till ansvarsprincipen. Att kunna visa på att förvaltningen har bedömt sina behandlingar och satt in tillräckliga skyddsåtgärder i syfte att säkerställa att de hanteras i enlighet med dataskyddslagstiftningen. Ibland är det ett krav att göra en konsekvensbedömning över en behandling. På IMY.se finns följande beskrivning kopplat till när en konsekvensbedömning måste finnas.

”Om er behandling faller in under någon av nedanstående kategorier kan det innebära att ni behöver göra en konsekvensbedömning. Om två eller flera av punkterna är uppfyllda ska ni i de allra flesta fall göra en konsekvensbedömning. I tveksamma fall bör ni alltid göra en konsekvensbedömning. Ni bör överväga att göra en konsekvensbedömning om ni:

- *utvärderar eller poängsätter människor, till exempel ett företag som erbjuder genetiska tester till konsumenter för att bedöma risker för sjukdomar, ett kreditupplysningsföretag eller ett företag som profilerar internetanvändare*
- *behandlar personuppgifter i syfte att fatta automatiska beslut som har rättsliga följder eller liknande betydande följder för den registrerade*
- *systematiskt övervakar människor, till exempel genom kameraövervakning av en allmän plats eller genom att samla in personuppgifter från*

internetanvändning i offentliga miljöer

- *behandlar känsliga personuppgifter eller uppgifter som är mycket personliga, till exempel ett sjukhus som lagrar patientjournaler, ett företag som samlar in lokaliseringssuppgifter eller en bank som hanterar finansiella uppgifter*
- *behandlar personuppgifter i stor omfattning*
- *kombinerar personuppgifter från två eller flera behandlingar på ett sätt som den registrerade inte förväntar sig, till exempel när man samkör register*
- *behandlar personuppgifter om personer som av något skäl befinner sig i ett underläge eller i beroendeställning och därför är sårbara, exempelvis barn, anställda, asylsökande, äldre och patienter*
- *använder ny teknik eller nya organisatoriska lösningar, till exempel en sakernas internet-applikation (Internet of things, IoT)*
- *behandlar personuppgifter på ett sätt som hindrar de registrerade från att få tillgång till en tjänst eller ingå ett avtal, till exempel när en bank granskar sina kunder mot en databas för kreditupplysning för att besluta om de ska erbjudas lån.”*

Dataskyddsombudet bedömer dels med anledning av svaret från kommunstyrelsens förvaltning att man saknar rutiner och arbetssätt för att kunna genomföra konsekvensbedömningar, dels med anledning av att flera kommuner och förvaltningar ännu inte har kommit igång med sitt konsekvensbedömningsarbete tillräckligt att detta därför bör vara ett av fokusområdena inför 2023. I svaren redovisas att man genomfört en rad konsekvensbedömningar över nya system man vill införa. Det är dock viktigt att säkerställa så att konsekvensbedömningarna tar sikte på personuppgiftsbehandlingen i sin helhet och inte bara systemet. För då blir risken stor att man istället får en teknisk säkerhetsanalys över systemet, hur det fungerar och vilka skyddsåtgärder som finns att koppla på etc. Men man missar att förankra behovet, nödvändigheten och proportionaliteten av att införa systemet i förhållande till uppdraget och målet. Vilket är ett av konsekvensbedömningsarbetets syften. Dataskyddsombuden planerar att genomföra insatser med fokus på att stärka förmågan att komma igång och genomföra konsekvensbedömningar i enlighet med definitionen i GDPR.

Rekommendationer från DSO:

- Ta fram en strategi och rutin för konsekvensbedömningsarbetet
- Kartlägg vilka behandlingar ni har som kräver konsekvensbedömningar.
- Ta fram en tidsplan för arbetet och genomför konsekvensbedömningar för de behandlingar som kräver det.

Referenser

Artikel 29-arbetsgruppen (EDPB) Riktlinjer om öppenhet enligt förordning (EU) 2015/679 <https://www.imy.se/globalassets/dokument/riktlinjer-om-oppenhet-och-information-till-registrerade.pdf>

Integritetskyddsmyndigheten (2022) <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/fora-register-over-behandling/>

Integritetsmyndigheten, (2022) <https://www.imy.se/verksamhet/dataskydd/det-har-galler-enligt-gdpr/konsekvensbedomningar-och-forhandssamrad/>

Vägen för att bli nr 1

Handlingsplan för att varaktigt bli Sveriges bästa
näringslivskommun

Beslutad av kommundirektör 2023-03-14

Innehåll

1. Bakgrund	1
2. Utgångspunkter	2
3. Strategier för att nå vårt mål	3
3.1. Kompetensförsörjning	4
3.2. Attraktionskraft	7
3.3. Infrastruktur och tillgänglighet.....	9
3.4. Markberedskap och fysisk planering.....	11
3.5. Företagsklimat	12
3.6. Innovationskraft	14
4. Uppföljning av planen	15

1. Bakgrund

Härryda kommun har som mål att vara Sverige bästa näringslivskommun. Näringslivsfrågorna är hela kommunens angelägenhet och alla behöver bidra i arbetet med att skapa det bästa företagsklimatet. Arbetet ska ske långsiktigt och uthålligt.

Arbetet med näringslivsfrågor i Härryda kommun vilar på tre grundläggande dokument;

- **Näringslivsstrategiskt program** - pekar ut strategier och långsiktig inriktning för perioden fram till 2035
- **Näringslivspolicy** – riktningsgivande och normerande, tydliggör kommunens synsätt och förhållningssätt
- **Handlingsplan för att bli Sveriges bästa näringslivskommun** - plan som beskriver konkreta åtgärder, planen följs upp, revideras och utvecklas årligen

Den här handlingsplanen syftar till att ge stöd och struktur åt arbetet med att uppnå och varaktigt bibehålla positionen som Sverige bästa näringslivskommun. Planen utgår från strategier och insatsområden i det näringslivsstrategiska programmet.

2. Utgångspunkter

För att skapa utveckling och framgångsrikt arbete med att vara Sveriges bästa näringslivskommun finns några grundläggande utgångspunkter.

Serviceorganisation med myndighetsansvar

Ett av de prioriterade uppdragen från politiken är att utveckla den kommunala organisationen till att vara en serviceorganisation med myndighetsansvar. För att göra det vidtas olika åtgärder som riktar sig till såväl enskilda som företagare. Sammantaget är utvecklingen av service och bemötande av stor vikt för att skapa ett starkt företagsklimat.

Kommunen ska vara bra på att vara kommun

Kommunens grundläggande uppdrag har stor betydelse för företagen. Företagen behöver en god och väl fungerande välfärd för att etablera sig och stanna kvar. Därför är det av stor vikt att vi ständigt vidareutvecklar och stärker kvaliteten i kommunens grunduppdrag – vi ska vara en attraktiv och ledande kommun inom kommunens ansvarsområden.

Företagen är våra kunder

I alla kontakter med företagare ser vi dem som våra kunder. Vi har fokus på service och bemötande av hög kvalitet samt att vara professionella i det vi gör. Vi tar reda på kundens förväntningar och vi eftersträvar aktivt att infria och ibland överträffa kundens förväntningar.

Struktur och tydlig organisering

För att utvecklingsarbete ska få effekt krävs struktur och organisation i grunden. Vi har etablerat en särskild styrgrupp för att leda och samordna det förvaltningsgemensamma utvecklingsarbetet med näringslivsfrågor. Styrgruppen leds av kommundirektören. Regelbunden information sker till den politiska ledningen i kommunen.

3. Strategier för att nå vårt mål

Vi utgår i vårt arbete från det näringslivsstrategiska programmet som är beslutat i Härryda kommun. Det övergripande målet är att skapa 120 000 nya arbetstillfällen i Göteborgsregionen. Arbetet är indelat i sex olika strategier som enskilt har ett antal insatsområden. Till strategier och insatser kopplar vi den årliga handlingsplanen för att skapa förflyttning mot målet.

- 1. Kompetensförsörjning**
- 2. Attraktionskraft**
- 3. Infrastruktur och tillgänglighet**
- 4. Markberedskap och fysisk planering**
- 5. Företagsklimat**
- 6. Innovationskraft**

Varje avsnitt inleds med det som står i det näringslivsstrategiska programmet om respektive strategi, både mer övergripande om vad strategin innebär och hur Härryda kommun långsiktigt och övergripande ska arbeta för att uppnå den. Därefter följer konkreta aktiviteter som ska genomföras under 2023 och framåt för att förverkliga åtagandena i det näringslivsstrategiska programmet.

3.1. Kompetensförsörjning

Härryda kommun tillvaratar och attraherar kompetens.

Tillgång till arbetskraft med relevant kompetens är en av de viktigaste förutsättningarna för att näringslivet i Härryda kommun ska vara konkurrenskraftigt och fortsätta utvecklas. För att säkra morgondagens kompetensförsörjning ska Härryda kommun arbeta aktivt med att identifiera och tillvarata den kompetens som redan finns här, samt attrahera ny kompetens.

Det gör Härryda kommun genom att:

- Utveckla skola-näringslivssamverkan och låta entreprenörskap löpa som en röd tråd genom hela utbildningssystemet.
- Verka för bättre matchning av kompetenser tillsammans med näringslivet för ökad delaktighet på arbetsmarknaden.
- Utveckla relevanta utbildningar som arbetslivet efterfrågar på alla nivåer.
- Kontinuerligt utveckla arbetet med praktikplatser.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Utveckla skola-näringslivssamverkan och entreprenörskap	Gemensam arbetsgrupp med Sveriges bästa skola (SBS) samt Sveriges bästa näringsliv, med målsättning att vidareutveckla arbetet som pågår inom ramen för Sveriges bästa näringsliv och Sveriges bästa skola. Ta avstamp i arbetet som pågår på/med Ekdalaskolan och Fagerhult och näringslivet. Undersöka möjligheterna till Ung Företagsamhet (UF) i grundskola på någon av skolorna i kommunen.	Päivi Malmsten	Q2-Q4 Rapporter as till styrgrupp SBS 8/6.	Arbetsgrupp valkompetens inom Homa Bay- projektet Utnyttja potentialen med att vi är en flygplatskommun, utveckla ett flygplatskoncept med t.ex. studiebesök.
Utveckla relevanta utbildningar som	Hulebäcksgymnasiet samverkar	Camilla Ahlin	Q3	

arbetslivet efterfrågar	<p>kontinuerligt med branschen i syfte att anpassa utbildningarna efter arbetsmarknadens behov. Systematiska möten i branschråden på yrkesprogrammen samt via etablerade samarbeten med högskolor och universitetet, t ex Chalmers. Även studiebesök kopplade till programmålen samt ett nära samarbete med branschen via olika tävlingar, t ex Draknästet och Huleägget</p>			
Kontinuerligt utveckla arbetet med praktikplatser	<p>Personalavdelningen tillsammans med grundskolan tar fram ett underlag som underlättar för mottagande av prao-elever i kommunen med t ex introduktion mm.</p> <p>Varje elev i grundskolan ska ha varit på studiebesök i kommunhuset. Ett koncept tas fram tillsammans med grundskola och personalavdelning. Syftet är att få kännedom om vilka olika yrken som arbetar i kommunen samt få upp intresset och motivera elever för arbeten inom den kommunala sektorn.</p>	Päivi Malmsten / Anders Pettersson	Q3-Q4	

Vårdintroduktionsprojekt	Erbjuda introduktionsanställningar för nyanlända från Ukraina – stödja i språket för att bli jobb-ready	Hans Frimansson , Karin Lindell och Anna Hildesson		
Aktivt delta i branschråd för äldreomsorgen för att samarbeta i kring karriärvägar och utbildningsutbud samt kommunikation om branschens möjligheter.		Carina Fransson och Anna Hildesson		

3.2. Attraktionskraft

Härryda kommun är en attraktiv plats att verka och bo i, samt besöka.

Tillväxten har en regional logik och det är regioner snarare än kommuner som konkurrerar om kompetens och kapital. Som navet i Göteborgsregionen är därför Göteborgs attraktionskraft avgörande, vilket också är av betydelse för Härryda kommun. Attraktionskraften i regionen som helhet stärker Härrydans attraktionskraft, och tvärt om, tillsammans gynnar vi varandra.

Det gör Härryda kommun genom:

- Att aktivt marknadsföra kommunen genom att berätta om kommunens styrkor och utvecklingspotentialen här.
- Utveckla attraktiva boendemiljöer som är moderna, innovativa, internationella och mänskliga med god tillgång till handel, upplevelse och service.
- Flera olika utförare inom välfärdsområdet genom konkurrensutsättning och tillämpning av LOV (lagen om valfrihetssystem).
- Attraktiva friluftsområden och rikt utbud av fritidsaktiviteter och föreningsliv.
- Brett kulturutbud med flera kulturhus, bibliotek, offentlig konst och besöksmålet Råda säteri.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Ta fram en gemensam, målbild för trivsamma, attraktiva och hållbara centrum i Landvetter och Mönlycke centrum	Skapa en gemensam handlingsplan med förvaltning och fastighetsägare	Hanna Gahnström	Q4	Hitta samsyn kring etableringar och mål för våra centrum.
Publika evenemang i våra centrumkärnor	Tillsammans med fastighetsägare, verksamheter och företagarföreningar samarbeta, skapa förutsättningar bidra till genomförande.	Hanna Gahnström	Q2 samt Q4	Stärka banden, stärka identiteten samt skapa kännedom om utbud av varor och tjänster i centrum
Trygghetsskapande platssamverkan för centrummiljöer i kommunen	Genom samarbete mellan fastighetsägare, polis, förvaltning, arbeta målinriktat med den upplevda otryggheten	Hanna Gahnström	Q3-Q4	Nytt lagkrav kring brottsförebyggande arbete för kommunerna
Öka antalet besökare till Råda Säteri enligt	Marknadsföring med målet att öka	Martina Johansson	Q1-Q4	Kampanjer på sociala medier,

beslutat inriktningsdokument	<p>kännedom om Råda Säteri som utflyktsmål.</p> <p>Fler event som drar besökare där vissa görs i egen regi och övriga av externa aktörer.</p> <p>Pop-up verksamheter</p> <p>Utveckla park och trädgård på Råda Säteri.</p> <p>Påbörja tjänstekoncession angående Trädgårdscaféet.</p>			<p>press och via Gbg&Co</p> <p>Skördefest, Keramikfestival, Julmarknad, Teater, Stand-up mm</p> <p>Tillfälliga butiker som komplement till befintliga verksamheter.</p>
Jubileumsåret 2023	Att lyfta Råda Säteri som en del av det regionala firandet av Göteborg 400 år	Martina Johansson	Q3	Uppmärksamma att Råda Säteri är den plats där Albert Einstein spenderade dagarna efter sin Nobelföreläsning på Liseberg 1923
Skapa förutsättningar för att butik Händig blir en del utav kommunens platsutveckling	Samarbete med kommunens platsutvecklare	Karin Lindell		
En ny modern servicewebb med lättillgänglig information och digital service som underlättar för invånare och företagare samt bidrar till att kommunens varumärke stärks.	Fortsatt utveckling av både information och e-tjänster på nya webben, härryda.se. Arbeta med film och rörlig media.	Karin Dahl	Kontinuerligt arbete	
Förstärkt intern och extern kommunikation för att skapa förståelse för och höja kunskapsnivån kring	Ett kommunikationspaket tas fram för att användas som en del i den i löpande kommunikationen om Härryda	Karin Dahl	Klart till förvaltningens näringslivsveckla vecka 42.	

näringslivets betydelse för välfärden.	kommuns näringslivsarbete och aktiviteter för att bli nummer 1.			
Färdigställa Kultur- och fritidsplan som en plattform för Kultur och fritidsfrågorna, samt implementering		Sanna Eskilsson Juhlin	Klart under året	Revideras årligen

3.3. Infrastruktur och tillgänglighet

Härryda har en fungerande infrastruktur och god tillgänglighet.

Med det geografiska läget mellan Göteborg och Borås, med flygplats och närhet till hamnen, har Härryda kommun en stark position som internationell logistiknod. För att stärka positionen ytterligare, ska kommunen fortsätta utveckla en fungerande infrastruktur med god tillgänglighet för både människor och gods.

Det gör Härryda kommun genom att

- Verka för effektiva, hållbara resor med alla trafikslag.
- Stödja det regionala arbetet med att utveckla Landvetter flygplats som centralt nav.
- Stödja omställningen till smarta samhällen genom att tillvarata digitaliseringens möjligheter.
- Arbeta för järnvägsförbindelse från Göteborg till Borås via Landvetter Södra och Landvetter flygplats.
- Skapa tillgänglighet till våra företagsparker.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Verka för att alla medborgare och företagare i kommunen ska ha goda möjligheter till ett hållbart resande och en välfungerande kollektivtrafik.	Löpande dialogmöten med Västtrafik samt företagsbesök för att lyssna in enskildas behov.	Fredrik Wejrot	Kontinuerligt under året	
Driva frågan kring förbättrade järnvägsförbindelser mellan Göteborg och Borås för ökad funktion och nytta inom stråket	Aktivt arbete för en välfungerande region- och pendeltågstrafik med järnvägsstationer på de större tätorterna inom stråket samt	Fredrik Wejrot	Kontinuerligt under året	

samt för dem som vill ta sig till och från stråket.	flygplatsen för hela regionens bästa.			
Se över möjligheten att delvis förändra funktionen av Biblioteksgatans funktion för att skapa en trivsammare gata med fler mötesplatser som attraherar fler besökare.	I samband med upprustningen av Biblioteksgatan	Fredrik Wejrot	2024	
Klargöra olika typer av upplåtelser i dokument med allmänplatstaxor för att förtydliga för de företagare som söker tillstånd vad som gäller för respektive upplåtelse samt anpassa och justera taxorna så att de blir relevanta utifrån dagens förutsättningar.	Uppdatera den befintliga taxan.	Fredrik Wejrot	2023	
Utreda parkeringsregleringen i Mölnlycke centrum för att optimera de olika parkeringsbehoven, exempelvis besöksparkeringen till centrumhandeln.	Ta fram en parkeringsplan för Mölnlycke centrum	Fredrik Wejrot	2023	
Möjlighet till förbättringsåtgärder i befintliga centrummiljöer utifrån fastighetsägares och butiksinnehavares önskemål.	Åtgärder inom Trafiks budget.	Fredrik Wejrot	2023	
Kollektivtrafikutredning Landvetter Södra etapp ett.	Rapport med Västtrafik, Härryda kommun och Landvetter Södra AB	Maria Ådahl	Q2	

3.4. Markberedskap och fysisk planering

Härryda kommun erbjuder verksamhetsmark i rätt lägen.

Göteborgsregionen befinner sig i ett utvecklingssprång där mångmiljardbelopp kommer att investeras de närmaste tjugo åren. För att underlätta näringslivets etablering och expansion, behöver Härryda kommun, tillsammans med Göteborgsregionen, planera för tillväxt, genom att skapa förutsättningar för fastighetsmarknadens aktörer att kunna utveckla lokaler för näringslivets behov, samt att i kommunens planering erbjuda verksamhetsmark i lägen som stärker utvecklingen av en hållbar region.

Det gör Härryda kommun genom att:

- Bedriva en mark- och lokalförsörjning med insikt om näringslivets etablerings- och expansionsbehov.
- Stärka och utveckla strategiska lägen som möter näringslivets behov av tillväxt.
- Utarbeta ändamålsenliga detaljplaner som fungerar för ett föränderligt näringsliv, möjliggör snabbare etableringar och skapar förutsättningar för att arbeta nytänkande med stadens rum.
- Aktivt låta näringslivet bidra i samhällsutvecklingen genom exploatörsdriva detaljplaneprocesser.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Arbeta med att positionera Mölnlycke företagspark som en ny innovativ arena	Delta i nätverk i frågan inom BRG och GR samt marknadsföra det i det lokala näringslivet.	Helena Alterby Nordström	Q4	
Platsens och platssamverkans betydelse för kommunens centrums utveckling med kommersiella förutsättningar ska tydligare förankras internt	Samverkan med SHB, bl a genom att delta i planarbete och projekt i tidigt skede. Löpande medverkan på relevanta möten	Hanna Gahnström	Q1-Q4	
Möjliggöra för fler företagsetableringar på sikt	Ta fram "Produktionsplan för verksamhetsmark"	Ria Oktavia Andersson, Maja Andersson		Redovisas i KS tillsammans med produktionsplan för bostäder.
Marknadsföra och försälja marken vid Mölnlyckemotet.	Marknadsföring och framtagandet av markanvisningsprogram	Ria Oktavia Andersson	Q3-Q4	Uppdelad i två etapper:

3.5. Företagsklimat

Härryda kommun har Sveriges bästa företagsklimat - här är det enkelt att driva företag.

Ett positivt företagsklimat är en förutsättning för att näringslivet ska fortsätta välja Härryda som bas för etablering och expansion. I Härryda kommun ska det vara enkelt att driva företag, det är ledstjärnan för alla våra kontakter med företagen. Varje möte ska präglas av ett positivt bemötande, vi ska alltid ha kunden i fokus och vi ska ha god kunskap om kommunens erbjudande till företagen. Vid inköp och upphandling är det viktigt att små och medelstora företag ges rimliga möjligheter att delta.

Det gör Härryda kommun genom att:

- Arbeta aktivt med attityder till och förståelse för företag och företagande hos politiker och tjänstemän.
- Arbeta systematiskt med att förenkla kommunens processer ur ett näringslivsperspektiv.
- Tillse att kommunens beslut i relevanta frågor innehåller en analys om hur det påverkar näringslivet.
- Arbeta i samverkan med externa aktörer för att stödja nyföretagande samt utveckling av små och medelstora företag.
- Öka andelen intraprenader och införa utmaningsrätt.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Höja kunskapen internt kring näringslivsfrågor.	Näringslivsveckan 2023. Vi ska arrangera föreläsningar med företagare, workshops etc.	Fredrik Olsson	V 42	
Underlätta för företag som vill etablera sig i Härryda kommun.	En väg in för alla typer av etableringsfrågor från företag.	Helena Alterby Nordström	Q1-Q4	Industri, logistik, idrottsanläggningar, LSS-boende och andra typer av verksamheter.
Öka medvetenheten om resultatet av kundenkäten Insikt internt och stödja enheterna i att analysera vilka delar som kan förbättras.	Delta på APT samt göra samintervjuer ihop med berörda kollegor och företagare.	Helena Alterby Nordström	Q2	
Samverka med Göteborgsregionens plattform för klimatneutralt byggande	Ordna kunskapshöjande aktiviteter som t.ex Härrydafrukost med hållbarhetstema	Helena Alterby Nordström	Q2	

Personalfunktionen lyfter fram satsningen på Sveriges bästa näringsliv i de kontexter där vi verkar.	En viktig del av funktionens arbete är att delta på arbetsmarknadsmissor och där marknadsföra kommunen som arbetsgivare och samtidigt visa på vilka stora arbetsmöjligheter som finns inom kommunen om man väljer rätt utbildningar framåt.	Anders Pettersson	Q1-Q4	En del av det centrala introduktionsprogrammet som Personalfunktionen ordnar består av den så kallade bussrundturen där nyanställda bjuds in till en guidad tur med buss för att visa och presentera kommunens verksamheter och företag.
Personligt platsbesök vid varje företagsansökan bygglov	Handläggare träffar sökande vid inkommen ansökan. Ta fram rutin	Maja Andersson	Q3	
Förenkla för företag att söka ärenden och handlingar som är registrerade i Härryda kommuns diarium.	Införa webbdarium	Tannaz Ghaderi	Q2	
Förtydliga för företag vilka förväntningar de kan ha på kommunen	Bjuda in företag till dialog om förväntningar och digitala lösningar i minst en kommundel eller företagsområde. Ev göra detta tillsammans med Näringsliv inom ramen för näringslivsfrukost.	Thomas Hammarlund	2023	För att förbättra resultatet i insikt bedöms några områden vara avgörande. Det gäller bland annat förväntningar, tydlighet i beslut och att man ska förstå processen. Miljö- och hälsoskydd har därför valt att satsa på dessa områden under 2023
Förtydliga för företag vilka förväntningar de kan ha på kommunen	Bjuda in en bransch till information och/eller dialog om förväntningar	Thomas Hammarlund	2023	

Företagen ska förstå varför besluten blir som de blir	Se över motiveringar i besluten	Thomas Hammarlund	2023	
Företagen ska förstå processen från ansökan till beslut	Tydliggöra processen för olika ansökningar på t ex webben	Thomas Hammarlund	2023	
Utveckla digitala lösningar för företag	Efter dialog med företagen undersöka vad verksamheten kan förbättra eller skapa	Thomas Hammarlund	2023	
Uppdatera riktlinjerna för alkoholserving som Partille ska arbeta efter	Förslag till kommunstyrelsen	Thomas Hammarlund	2023	

3.6. Innovationskraft

Härryda kommun stärker näringslivets förutsättningar för innovation.

Göteborgsregionen är navet i Sveriges viktigaste industriregion och basen för flera globala kunskapsintensiva tillverkningsföretag. Det skapar unika förutsättningar för staden att vara testarena för utveckling av ny teknik, nya processer och affärsmodeller som kan lösa framtidens samhällsutmaningar. Härryda kommun ska stödja denna utveckling genom att stärka näringslivets förutsättningar för innovation och vara öppen för innovationer i sina verksamheter.

Det gör Härryda kommun genom att:

- Arbeta för ökad digitalisering och ny teknik.
- Positionera Landvetter Södra som internationellt ledande test- och innovationsarena för hållbara lösningar på samhällsutmaningar.
- Initiera, utveckla och delta i klusterinitiativ och strategiska samverkansprojekt där kompetenser korsbefruktas.
- Arbeta för ny mobilitet och ett hållbart resande för alla transportslag, inklusive flyget.

Det här gör vi:

Vad ska göras	Hur ska det göras	Vem ansvarar	När ska det göras	Övrigt
Söka samarbete med näringslivet för att utveckla testbäddar i verksamheterna funktionsstöd och vård och omsorg.	Kontakter med GoCo Mölndal för att identifiera företag som arbetar med välfärdsteknik som vill vara en samarbetspartner.	Karin Lindell och Anna Hildesson	Q1-Q4	

Bidra i arbetet med omställning till elflyg på Landvetter flygplats	Dialog med Swedavia, Airport Regions Council och Heart Aerospace m fl	Fredrik Olsson	Q4	
Förenkla och samla relevant information för företag, t ex genom ett samlat inloggat läge på webb och app (Mina sidor)	Utreda och bygga prototyp, samverkan mellan enheten för digital utveckling, kommunikation och IT.	Johan Kjernald	Q1-Q4	
I den digitala serviceutvecklingen sätts extra fokus på nyttan för invånare/företag.	Kommunikation och förankring i förvaltning och bolag av beslutad policy för digitalisering i kommunen, där en av tre grundläggande principer är "Invånare/företag först".	Johan Kjernald	Q1-Q4	
Medverka i innovationsprojekt Digital twin cities	Aktivt delta i projektet och söka extern finansiering tillsammans med Johanneberg science park	Maria Ådahl	2020-2024	

4. Uppföljning av planen

För att bli Sveriges bästa näringslivskommun måste vi konsekvent arbeta med ständiga förbättringar och följa upp vårt arbete.

Handlingsplanen ska stämmas av halvårsvis och avstämningen ska också ligga till grund för utvärdering och möjliggöra justeringar till nästa årsplan. Styrgrupp näringsliv ansvarar för att följa upp planen.

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 1 (16)

Plats och tid	Landvettersjön kommunhuset i Mölnlycke/Distansmöte Microsoft Teams, kl. 16.30-18.30
Ledamöter	Eva Karlsson (M), ordförande Katarina Kaspersson, vice ordförande Gun Wågsjö (C) Kajsa Lackovic (S) Björn Mattson (V) Birgitta Garnemark Åsa Gunnarsdotter Jenny Bramstång Elisabet Hörle Kjell Jansson Eva Sördal
Övriga närvarande	Karin Ivarsson Lindell, verksamhetschef för funktionsstöd Lena Johansson, trafikingenjör Per Mood, säkerhetschef Annika Andersson, sekreterare
Utses att justera	Katarina Kaspersson
Justeringens plats och tid	Kommunhuset i Mölnlycke, 2023-03-02, kl. 12.00
Protokollet omfattar	1–14 §§
Förvaringsplats för protokollet	Kommunkansliet, arkiv

Sekreterare _____
Annika Andersson

Ordförande _____
Eva Karlsson

Justerande _____
Katarina Kaspersson

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 2

§ 1

Presentationsrunda och val av ledamöter för mandatperioden 2023–2026

Kommunstyrelsen utsåg den 12 januari 2023 § 24 följande ledamöter samt ordförande i rådet för tillgänglighet och delaktighet för mandatperioden 2023–2026:

Eva Karlsson (M), ordförande
Gun Wågsjö (C)
Steinar Walsö-Kanstad (KP)
Kajsa Lackovic (S)
Björn Mattson (V)

Organisationerna utsåg följande ledamöter till rådet för tillgänglighet och delaktighet för 2023:

Elisabet Hörle, *Handikappades Riksförbund (DHR) Mölndal-/Härrydaavdelningen*
Birgitta Garnemark och Eva Sördal, *Demensföreningen Mölndal-Härryda (RDR)*
Katarina Lindström, *Astma och allergiföreningen (AFF) Mölndal/Härryda*
Katarina Kasperson, *Autism och Aspergerförening (AAF) och Personskadeförbundet (RTP)*
Göran Fohlin, *Riksförbundet för utvecklingsstörda barn, ungdomar och vuxna (FUB)*
Kjell Jansson, *Riksförbundet Hjärtlung Mölndal, Härryda, Partille*
Jenny Bramstång och Åsa Gunnarsdotter, *Synskadades riksförbund (SRF) Mölndal-Härryda-Partille*

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen och godkänner att ovanstående ledamöter är rådets representanter för mandatperioden 2023–2026.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 3

§ 2

Val av vice ordförande i rådet för tillgänglighet och delaktighet

Rådet för tillgänglighet och delaktighet kan inom sig utse vice ordförande bland organisationernas representanter, vilket framgår i *Instruktion för rådet för tillgänglighet och delaktighet* som kommunstyrelsen fastställde den 7 februari 2019 § 52.

Organisationerna föreslår Katarina Kaspersson från *Autism och Aspergerförening (AAF)* och *Personskadeförbundet (RTP)* till vice ordförande för mandatperioden 2023–2026.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet utser Katarina Kaspersson till vice ordförande för mandatperioden 2023–2026.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 4

§ 3

Instruktion i rådet för tillgänglighet och delaktighet

Instruktion för rådet för tillgänglighet och delaktig fastställdes på kommunstyrelsens sammanträde den 7 februari 2019 § 52.

Ordförande Eva Karlsson informerar om *Instruktion för rådet för tillgänglighet och delaktighet*.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 5

§ 4

Ritningsgranskningsgrupp i rådet för tillgänglighet och delaktighet

Rådet för tillgänglighet och delaktighet kan inom sig utse en ritningsgranskningsgrupp bestående av tre ledamöter från rådets organisationer, vilket framgår i *Instruktion för rådet för tillgänglighet och delaktighet* som kommunstyrelsen fastställde den 7 februari 2019 § 52.

Organisationerna föreslår Eva Sördal, Göran Fohlin & Elisabet Hörle till ritningsgranskningsgruppen för mandatperioden 2023–2026.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet utser Eva Sördal, Göran Fohlin & Elisabet Hörle till ritningsgranskningsgrupp för 2023–2026.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 6

§ 5

Strukturer och roller i rådet för tillgänglighet och delaktighet

Eva Karlsson, ordförande, och Annika Andersson, sekreterare, ger kort information som kan vara relevant för rådets ledamöter i samband med ny mandatperiod.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet lämnar synpunkten att man önskar ha en stående punkt till dagordningen, där rådet ges möjlighet att önska ärenden som tas upp på framtida möten.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen samt beslutar att *Förslag till ärenden på kommande råd*, kommer tas upp som en stående punkt på rådets sammanträden.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 7

§ 6

Förslag på sammanträdesdagar 2023

Eva Karlsson, ordförande, delger information om rådets sammanträdesdagar för kommande år. Rådet har delgetts bilagan *Förslag på sammanträdesdagar för rådet för tillgänglighet och delaktighet 2023* med kallelsen.

Följande sammanträdesdagar föreslås för rådet för tillgänglighet och delaktighet år 2023:

Torsdagen den 23 februari	(16.30-18.30)	Landvettersjön
Torsdagen den 13 april	(16.30-18.30)	Landvettersjön
Tisdagen den 13 juni	(16.30-18.30)	Rådasjön
Onsdagen den 23 augusti	(16.30-18.30)	Rådasjön
Onsdagen den 11 oktober	(16.30-18.30)	Rådasjön

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet fastställer ovanstående datum för rådets sammanträden 2023.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet beslutar att fastställa sammanträdesdag i december 2023 på sammanträdet den 13 april 2023.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 8

§ 7

Rådet för tillgänglighet och delaktighets årsrapport 2022

I slutet av varje år sammanställs en årsrapport om rådets arbete föregående år. Rapporten innehåller bland annat:

- Ärenden som rådet har lyft under året.
- Ärenden rådet har lämnat synpunkter på.
- Ärenden rådet har fått information om.

Rådets ordförande, Eva Karlsson, går igenom rådets skriftliga rapport 2022. Rapporten kommer att delges kommunstyrelsen 9 mars 2023.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet godkänner rådets årsrapport 2022.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 9

§ 8

Bemötande- och tillgänglighetspriset

I § 15/2014 beslutade kommunstyrelsen att instifta ett årligt tillgänglighetspris. Syftet med priset är att uppmärksamma personer, företag eller organisationer som arbetar för att förbättra bemötandet och tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Kommunfullmäktige beslutade i § 97/2017 att ändra namn på tillgänglighetspriset till bemötande och tillgänglighetspris.

Nomineringen av priset sker till rådet för tillgänglighet och delaktighet. Rådet får genom en bestämd jury, i uppdrag att föreslå mottagare av priset samt lämna förslaget tillsammans med motivering till socialnämndens sammanträde den 3 maj. Socialnämnden ska utse mottagare av priset vid sammanträdet i maj och priset på 10,000 kr samt diplom delas ut på nationaldagsfirande den 6 juni.

En nyhet för 2023 har varit att gemensamt marknadsför samt samordna en nomineringsperiod för kommunens samtliga 7 priser och stipendier där bemötande och tillgänglighetspriset har varit en av dem. Rådet har delgetts *Bilaga 4 – priser för goda insatser i Härryda kommun*, i ärendet.

Annika Andersson, sekreterare, informerar om förvaltningens tankar kring prisets utformning i framtiden. Under 2024 planerar förvaltningen att också samordna en gemensam jurygrupp för kommunens samtliga priser. Rådet för tillgänglighet och delaktighet lämnar synpunkten att man är positiv till att nästa år ingå i en större jurygrupp, då tillgänglighetsperspektivet således kan synliggöras i fler priser.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet utser Kjell Janson, Eva Sördal och Katarina Kaspersson att ta emot inkomna nomineringar, föreslå mottagare och därefter delge rådet förslag på mottagare av årets bemötande och tillgänglighetspris på rådets sammanträde den 13 april 2023.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 10

§ 9

IOP mellan Mölndals stad, Härryda kommun och Passalen

Karin Ivarsson Lindell, verksamhetschef för funktionsstöd, informerar i ärendet.

Ett idéburet offentligt partnerskap (IOP) är en överenskommelse om samverkan mellan en eller flera idéburna organisationer och offentlig sektor. Avsikten är att inleda ett nytt IOP mellan Mölndals stad, Härryda kommun och den ideella föreningen Passalen, om erforderliga beslut fattas. Ärendet beslutas i nämnden för utbildning, kultur och fritid den 14 mars 2023 samt i socialnämnden den 8 mars 2023.

Partnerskapet syftar till att öka tillgängligheten och inkluderingen i kommunernas befintliga kultur- och fritidsutbud samt i föreningslivet i stort. Satsningen ska säkerställa att verksamheter och aktiviteter som erbjuds anpassas för barn och unga med olika funktionsnedsättningar.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet får möjlighet att lämna synpunkter i ärendet, på plats under sammanträdet, alternativt under fredagen den 24 februari senast kl. 11.00.

Rådet lämnar synpunkten att de är positiva till det idéburna offentligt partnerskapet och anser att effekten av samarbetet förmodligen kommer att vara positivt. Organisationerna anser att Passalen anses ha ett gott renommé samt anses vara en seriös aktör.

Rådet lämnar också synpunkten att det är viktigt med delaktigheten i aktiviteterna. Barn och unga med funktionsnedsättning ska kunna delta i befintliga fritidsaktiviteter, men med extra stöd så mycket det är möjligt, istället för att bara delta i ”egna” aktiviteter.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen samt rådets synpunkter.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet delges presentationen med protokollet.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 11

§ 10

Information om färdtjänsttaxa

På rådets sammanträde den 9 juni 2022 § 23 efterfrågade organisationerna information om färdtjänsttaxan och möjligheten att införa högkostnadsskydd för färdtjänstresor. Lena Johansson, trafikingenjör, informerar i ärendet.

Färdtjänst är särskilt anpassad kollektivtrafik för personer som har en långvarig funktionsnedsättning och därför inte kan resa med vanlig kollektivtrafik. För att få åka färdtjänst behöver man ett färdtjänstillstånd vilket framgår i lagen om färdtjänst (1997:736).

Färdtjänsttaxan i Härryda kommun omfattar avgifter för enkelresor, resa i annan kommun, arbets- och studieresor samt linjelagd färdtjänst.

Alla färdtjänstresor är subventionerade av Härryda kommun. Kommunens avgifter för färdtjänst överstiger inte självkostnaderna och anses vara skäliga.

Ett högkostnadsskydd finns i dagsläget inte för enkelresor i kommunen. Ett högkostnadsskydd skulle kräva ett politiskt beslut.

Rådet lämnar följande synpunkter i ärendet:

- ”Anpassad rörelsefrihet” handlar om att kunna leva sitt liv på ett enkelt sätt. Det handlar inte om att leva med lyx där man väljer färdtjänst som en jämförelse med taxiresor. Som funktionshindrad ska man kunna leva ett normalt vanligt liv såsom att kunna åka till affären eller till en vän. ”Små kostnader” kan därmed bli väldigt många på längre sikt. Ett högkostnadsskydd borde därför bestämt införas.
- En vanlig enkelbiljett på västtrafik kan kosta 36 kr. En enkelresa med färdtjänst borde inte kosta mer än en vanlig enkelbiljett.
- Att man som seniorer får rabatterade priser på västtrafik men att man inom gruppen som funktionsnedsatt betalar ett högre pris är inte rimligt.
- Det är dålig återkoppling när man sicker in synpunkter och åsikter till färdtjänsterna.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 12

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen samt rådets synpunkter.

Rådet för tillgänglighet och delaktighet delges presentationen med protokollet.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 13

§ 11

Tillgänglighet i samband med krisberedskap

Rådet ges möjlighet att föra en diskussion om vilka möjligheter men också problem och farhågor som kan synliggöras kring krisberedskap, utifrån ett tillgänglighetsperspektiv. Per Mood, säkerhetschef, har bjudits in för att informera i ärendet samt svara på rådets frågor.

Kommunen har ett tillgänglighetsperspektiv som en del i krisberedskapsarbetet. Vid händelser av en kris så planerar man att öppna upp 5 trygghetspunkter. Trygghetspunkterna är idag skolor, av den anledning att det är god tillgänglighet på skolor. I trygghetspunkterna finns olika tillgänglighetsperspektiv såsom dricksvattenförsörjning, mattillagning och kommunikationsmöjligheter.

I kommunen håller man just nu på att titta på funktionstillgängligheten i skyddsrum då detta har varit ett regeringsuppdrag från MSB. Den nuvarande bilden är att det är varierad tillgänglighet i kommunens skyddsrum.

Rådet lämnar följande synpunkter i ärendet:

- Det finns en oro att skyddsrummen i kommunen inte är tillgänglighetsanpassade på sådant vis att man exempelvis som rullstolsburen kan ta sig dit.
- DHR:s ordförande har uttryckt ett förslag om att upprättas en frivillig-lista, där personer med funktionsnedsättning ska kunna få hjälp vid en eventuell krissituation. Som funktionsnedsatt så skulle det kännas tryggare att finnas med på en sådan lista.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen samt rådets synpunkter.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 14

§ 12

Önskemål på sammanträdesplats 2023

Rådet ges möjlighet att lämna önskemål på eventuell annan plats än kommunhuset, att ha ett sammanträde på under 2023.

Rådet lämnar önskemålet om att besöka Råda Säteri vid ett senare tillfälle under våren eller sommaren, där ett studiebesök kombinerat med ett sammanträde hade kunnat äga rum. Viktigt är dock att säkerställa tillgänglighetsperspektivet, så att samtliga i rådet kan delta på ett lättillgängligt vis.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen samt rådets synpunkter.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 15

§ 13

Rapport från kommunstyrelsen och nämnderna

Eva Karlsson, ordförande, informerar om ärenden som berör rådets organisationers intresseområden, i bilaga 1. Där finns information från:

- Kommunstyrelsens sammanträden den 14 december och 21 december 2022 samt den 12 januari och 9 februari 2023
- Valfärdsnämndens sammanträden den 19 december 2022
- Socialnämndens sammanträden 2 januari, 11 januari samt 8 februari 2023

Protokoll och handlingar från kommunstyrelsen, välfärdsnämnden och socialnämnden finns på www.harryda.se.

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------

SAMMANTRÄDESPROTOKOLL
Rådet för tillgänglighet och delaktighet

Sammanträdesdatum
2023-02-23

Sida 16

§ 14

Delgivningar

- Anhörigstöd vårprogram 2023
- Brev- och sändlista för samråd – *ny kommunövergripande översiktsplan*
- Mark- och vattenanvändningskarta - *ny kommunövergripande översiktsplan*
- Inbjudan – *funktionshinderspolitik i Göteborgsregionen*

Rådet för tillgänglighet och delaktighets behandling

Rådet för tillgänglighet och delaktighet noterar informationen.

Signatur justerande	Utdragsbestyrkande
---------------------	--------------------